

Praha dne 15. listopadu 2019
Č. j.: MZP/2019/710/9593
Vyřizuje: Ing. Věbr
Tel.: 267 122 875
E-mail: Tomas.Vebr@mzp.cz

STANOVISKO ČESKÉ REPUBLIKY **K NAVRHOVANÉ ČINNOSTI**

podle čl. 4 – 6 Úmluvy o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států (Espoo úmluvy) a čl. 7 směrnice č. 2014/52/EU, o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí

I. Identifikační údaje

Název záměru:

Pokračování těžby ložiska hnědého uhlí Turów

Kapacita (rozsah) záměru:

Rozšíření stávající povrchové těžby ložiska hnědého uhlí Turów za účelem vydobyví zbývající části ložiska ve stávajícím dobývacím prostoru. Celková plocha záměru po rozšíření těžby bude činit cca 30 km² (oproti současné ploše 26 km² tak dojde k rozšíření o cca 4 km²). Proces těžby bude probíhat podobně jako doposud ve spojitém a propojeném technologickém systému (rypadlo, pásový dopravník, zakladač). Rozšířením těžby dojde k zahloubení dolu ze současné kóty dna dobývky 0 m n. m. o 30 m hlouběji (výška terénu při hraně dolu u hranic s Českou republikou je cca 300 m n. m.). Rozšíření těžby ložiska bude pokračovat JV směrem ke státní hranici s Českou republikou, přičemž nejkratší vzdálenost záměru od hranic České republiky bude cca 70 m (od obytných objektů bude hrana důlní jámy vzdálena cca 1 200 m). Předpokládaná doba využívání ložiska činí 24 let. Roční kapacita těžby v období 2020 – 2038 se bude pohybovat mezi 9 – 11,5 mil. t., v období 2038 – 2044 bude roční kapacita těžby 3,5 – 7 mil. t.

Umístění:

Dobývací prostor v katastrálním území obce Bogatynia v jihozápadní části Dolnoslezského vojvodství u státní hranice se Spolkovou republikou Německo a státní hranice s Českou republikou.

II. Průběh posuzování

- Dne 10. 4. 2015 – Ministerstvo životního prostředí ČR (dále jen „MŽP“) obdrželo od polské strany informační list plánovaného záměru.
- Dne 22. 4. 2015 – MŽP rozeslalo informační list všem dotčeným územním samosprávným celkům a dotčeným správním úřadům na české straně ke zveřejnění a k vyjádření.
- Dne 22. 5. 2015 – MŽP deklarovalo svůj zájem o mezistátní posuzování ve smyslu čl. 3 Espoo úmluvy a formulovalo požadavky na obsah dokumentace vlivů záměru na životní prostředí (dále jen „dokumentace EIA“).
- Dne 21. 2. 2019 – MŽP obdrželo dokumentaci EIA, kterou po prostudování požádalo dne 1. 3. 2019, resp. dne 20. 3. 2019 doplnit o řadu nezbytných informací tak, aby bylo možné vyhodnotit dopady vlivu záměru na území České republiky.
- Dne 30. 4. 2019 – MŽP obdrželo dopracovanou dokumentaci EIA, kterou rozeslalo všem dotčeným územním samosprávným celkům a dotčeným správním úřadům na české straně ke zveřejnění a k vyjádření.
- Dne 9. 5. 2019 – informace o dokumentaci EIA byla zveřejněna na úřední desce Libereckého kraje, lhůta pro vyjádření na území České republiky tedy uplynula dne 8. 6., resp. 10. 6. 2019.
- Dne 14. 6. 2019 – obdržená vyjádření dotčených subjektů a veřejnosti byla zaslána polské straně k zohlednění a vypořádání.
- Dne 29. 8. 2019 – MŽP obdrželo vypořádání českých vyjádření a doplněnou dokumentaci EIA na základě dosud získaných podkladů a obdržených vyjádření, kterou neprodleně rozeslalo všem dotčeným územním samosprávným celkům a dotčeným správním úřadům na české straně ke zveřejnění a k vyjádření.
- Dne 30. 8. 2019 – informace o doplněné dokumentaci EIA byla zveřejněna na úřední desce Libereckého kraje, lhůta pro vyjádření na území České republiky tedy uplynula dne 30. 9. 2019.
- Dne 17. 9. 2019 – v obci Chotyně se konalo informativní setkání oznamovatele záměru s českou veřejností za přítomnosti zástupců dotčených územních samosprávních celků, dotčených orgánů a pracovníků MŽP.
- Dne 19. 9. 2019 – proběhlo oficiální veřejné projednání v obci Bogatynia (za přítomnosti zástupců dotčených územních samosprávních celků, dotčených orgánů a pracovníků MŽP), které bylo konsekutivně tlumočeno do českého a německého jazyka.
- Dne 1. 10. 2019 – MŽP zveřejnilo protokol polské strany z veřejného projednání v polském a českém jazyce. Veřejnost a dotčené subjekty mohly do 17. 10. 2019 zasílat své písemné připomínky k protokolu na Regionální ředitelství pro ochranu životního prostředí ve Wroclawi.
- Dne 3. – 4. 10. 2019 – proběhly ve Wroclawi k předmětnému záměru mezistátní konzultace mezi českou a polskou delegací (ve smyslu čl. 5 Espoo úmluvy).

- Dne 10. 10. 2019 – MŽP zaslalo obdržena vyjádření dotčených subjektů a veřejnosti k doplněné dokumentaci EIA polské straně k zohlednění a vypořádání.
- Dne 29. 10. 2019 – MŽP obdrželo na základě protokolu z mezistátních konzultací požadované informace k bilancím podzemních vod pro dohodnuté oblasti v dotčeném území.
- Dne 6. 11. 2019 – MŽP obdrželo finální verzi závazného protokolu z mezistátních konzultací.

III. Stanovisko

Česká republika nesouhlasí s realizací záměru „Pokračování těžby ložiska hnědého uhlí Turów“. V případě vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách Regionálním ředitelstvím ochrany životního prostředí ve Wroclawi Česká republika stanovuje k předmětnému záměru z hlediska jeho vlivů na jednotlivé složky životního prostředí a veřejné zdraví následující podmínky k prevenci, vyloučení, snížení a kompenzaci nepříznivých vlivů záměru na životní prostředí a požaduje tyto zahrnout do rozhodnutí o environmentálních podmínkách:

Voda

1. Zařadit do polsko-české monitorovací sítě podzemních vod 7 už existujících piezometrů: HP-25w/48, HP-10w/66, ZAP-1, HPSw-2, HPz-15w/61,5/I, HPz-20w/58, HP 13w/61, nacházejících se v jihovýchodním předpolí dolu Turów, podél toku Šlat (Jasienica), které byly použity pro konstrukci hydroizohyps hladin podzemní vody vytvořeného hydraulického modelu v roce 2015.
2. Zajistit členům polsko-české komise pro hraniční vody přístup k výše zmíněným piezometrům.
3. Zajistit monitoring hladin podzemní vody v monitorovacích vrtech podél plánované těsnicí stěny (před a za stěnou) pro kontrolu funkčnosti a účinnosti této stěny. Výsledky měření hladin podzemní vody předat české straně prostřednictvím Generálního ředitele ochrany životního prostředí. Čtvrtletně informovat českou stranu o vývoji hladin podzemní vody v těchto vrtech.
4. Navrhnout a realizovat opatření, které s maximální účinností zabrání proudění vody z předpolí důlní jámy v prostoru jihovýchodně a východně od Západního a Východního Bialopolského zlomu, a které minimalizuje negativní vliv dolu na podzemní vody v záměrem dotčeném českém území.
5. Před vydáním rozhodnutí o environmentálních podmínkách poskytnout české straně prostřednictvím Generálního ředitele ochrany životního prostředí kompletní dokumentaci k těsnicí stěně, především parametry těsnicí stěny včetně specifikace způsobu zajištění a kontroly její účinnosti, a to včetně filtračního součinitele, který určuje její propustnost, plánu údržby po dobu jejího fungování a návrhu konkrétních opatření, která budou realizována, pokud dojde k porušení její integrity z důvodů poklesů horninového podloží. Současně poskytnout informace o nejistotách a možných odchylkách k posouzení budoucí účinnosti těsnicí stěny a harmonogram její výstavby.

6. V rámci rozhodnutí o environmentálních podmínkách rozšířit podmínky monitoringu o konkrétní plán dalších nápravných opatření, která bude nutné přijmout v případě, že monitoring prokáže neúčinnost těsnící stěny. Konkrétně se jedná o povinnost zajistit dotčeným obcím dodávku náhradní pitné vody a zajistit finanční kompenzace za ztrátu podzemní vody v hodnotě odpovídající rozsahu množství ztracené vody.
7. Před finálním povolením záměru provést aplikační posouzení projektu podle čl. 4 odst. 7 Rámcové směrnice o vodách, a to za účasti České republiky, jelikož ovlivnění stavu vodních útvarů se pravděpodobně bude týkat i České republiky.
8. V rámci post-projektové analýzy (dle čl. 7 Espoo úmluvy) provést po ročním sledování hladin podzemní vody od vybudování podzemní těsnící stěny aktualizaci hydraulického modelu polské strany z roku 2015 podle aktuálních výsledků z let 2020 až 2021 na základě měřených hladin podzemní vody ve všech monitorovacích vrtech, průtoků povrchových toků, infiltrace, odběrů vody, drenáží atd.

Ovzduší

9. V rámci realizace záměru uplatňovat opatření pro snižování emisí prachových částic prezentované na mezistátních konzultacích a použité při modelování dopadu záměru na kvalitu ovzduší (zejména úpravy při transportu elektrárenských popílků, zakrytí přesypu TZ2.5 na TW 1.4 a TW 2.4, instalace větrných bariér v blízkosti zásobníku uhlí, snížení frekvence dopravy při přepravě uhlí o 50 % a řízení systému zásobníku uhlí v závislosti na meteorologických podmínkách a imisních koncentracích prachových částic).
10. Poskytnout prostřednictvím Generálního ředitele ochrany životního prostředí již naměřená data z imisního monitoringu z 10 stanic v okolí dolu od roku 2010 české straně. V případě realizace měření v budoucnu poskytovat data jednou ročně stejným způsobem.

Hluk

11. Zařadit do pravidelného monitoringu měření hladiny hluku A a frekvenčního třetinooktávového spektra měřicí bod GC2 s frekvencí 1 za 2 roky, podle platných referenčních metod. V roce 2030 provést měření v bodě GC2 třikrát.
12. Před zahájením měření ve spolupráci s českou stranou odsouhlasit technické podmínky měření a následně společně zhodnotit výsledky.
13. Protokol z měření hladiny hluku A v bodě GC 2 předávat prostřednictvím Generálního ředitele ochrany životního prostředí české straně v termínu do 1 měsíce od vydání protokolu. Protokol bude obsahovat specifikaci a lokalizaci zdrojů hluku v provozu během měření.
14. V případě měření hladiny hluku A českou stranou předat prostřednictvím Generálního ředitele pro ochranu životního prostředí informace od dolu o zdrojích hluku provozovaných během měření včetně jejich lokalizace české straně.

Post – projektová analýza

15. Na základě čl. 7 Úmluvy o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států (Espoo úmluva) zpracovat post-projektovou analýzu, a to v následujících bodech:
 - a) monitorování souladu s podmínkami stanovenými v rámci povolení nebo schválení činnosti a monitorování účinnosti opatření ke zmírnění dopadů,
 - b) přezkoumání dopadu za účelem správného řízení životního prostředí a řešení nejasností,
 - c) ověření minulých předpovědí s cílem využít zkušenosti při budoucích činnostech stejného typu.
16. Post-projektovou analýzu zpracovat jednorázově po realizaci opatření ke snížení negativních vlivů na životní prostředí a předložit ji české straně.
17. Současně každoročně předkládat české straně monitoringu jednotlivých složek životního prostředí dohodnuté v rámci protokolu z mezistátních konzultací, provedených v daném roce: hlučnosti, prašnosti a kvantitativního stavu podzemních vod, a to jak na polském, tak na českém území (na základě dat předložených českou stranou). V rámci monitoringu stručně vyhodnotit sledované vlivy.
18. Pokud bude na základě výsledků provedeného monitoringu zjištěna případná potřeba rozšíření či jiných úprav monitoringu a přijetí efektivních nápravných opatření, tyto úpravy nebo rozšíření monitoringu, resp. tato nápravná opatření realizovat. V této souvislosti stanovit konkrétní hodnotu hladin podzemní vody, která bude oběma stranami považována za kritickou.
19. Pokud budou zjištěny závažné negativní vlivy záměru na české území, zajistit po dohodě s českou stranou efektivní nápravná opatření.
20. Na základě zdrojových dat poskytnutých českou stranou a dat získaných z vlastních měření předložit české straně jednou za dva roky vyhodnocení sedání terénu. Prokáže-li hodnocení významný negativní vliv, provést nápravná opatření a vyhodnotit jejich účinnost.
21. V rámci rozhodnutí o environmentálních podmínkách stanovit lhůty pro realizaci jednotlivých opatření na předcházení, zmírnění či kompenzaci negativních vlivů záměru, uložených k realizaci tímto rozhodnutím, a stanovit lhůty pro zpracování post-projektové analýzy pro jednotlivá opatření.

Krajinný ráz

22. Podél jižní hranice dolu v předstihu před rozšířením těžby vybudovat přírodní val o takové výšce, aby dostatečně minimalizoval vlivy záměru na české území. Ochranný val doplnit o vrstvu zeminy vhodnou pro výsadbu dřevin. Val kvalitně a hustě osázet rychle rostoucími dřevinami středního až vysokého vzrůstu a zajistit odpovídající péči a ochranu těchto dřevin. Mezi valem a státní hranicí vysázet vhodný hospodářský les.

IV. Odůvodnění

Odůvodnění stanovení uvedených podmínek:

Podmínky č. 1 - 8 (problematika vod) – podmínky vycházejí zejména z požadavků dotčených územních samosprávných celků, odborníků z České geologické služby, dotčené veřejnosti, z informací uvedených v dokumentaci EIA, z informací získaných během mezistátních konzultací, z odsouhlaseného protokolu z těchto konzultací a z následně předaných informací k bilancím podzemních vod. Důvodem stanovení těchto podmínek jsou rizika výrazného snižování hladin podzemních vod na území České republiky, které by mohlo negativně ovlivnit zejména obyvatele blízkých obcí a dále použitý hydraulický model, který je založen na datech z roku 2015. Česká strana již v současnosti pozoruje významné odchylky mezi polským modelem proudění podzemní vody a reálně naměřenými daty, a proto požaduje v rámci post-projektové analýzy jeho aktualizaci. Cílem stanovených podmínek je předcházení nepříznivých vlivů záměru na podzemní vody v České republice, a to zejména díky pravidelné kontrole a efektivnějšímu a přesnějšímu monitoringu za spolupráce polské i české strany. Na základě informací uvedených v dokumentu Regionálního ředitele ochrany životního prostředí ze dne 29. října 2019 čj. WOOS.4235.1.2015.MS.45 o prodloužení lhůty pro přípravu rozhodnutí na polské straně bylo oproti protokolu z mezistátních konzultací aktualizováno časové i obsahové znění podmínky č. 5 - informace o parametrech a harmonogramu výstavby těsnící stěny, jakožto hlavnímu minimalizačnímu opatření, jsou požadovány poskytnout již před vydáním rozhodnutí o environmentálních podmínkách.

Podmínky č. 9 - 10 (problematika ovzduší) – podmínky vycházejí zejména z požadavků dotčených územních samosprávných celků, odborníků z Českého hydrometeorologického ústavu, dotčené veřejnosti, z informací uvedených v dokumentaci EIA, z informací získaných během mezistátních konzultací a z odsouhlaseného protokolu z těchto konzultací. Cílem stanovených podmínek je minimalizovat nepříznivé vlivy záměru na kvalitu ovzduší v České republice pomocí konkrétních technických opatření a průběžně získávat potřebné informace o kvalitě ovzduší v předmětném území.

Podmínky č. 11 - 14 (problematika hluku) - podmínky vycházejí zejména z požadavků Krajské hygienické stanice Libereckého kraje se sídlem v Liberci, z informací získaných během mezistátních konzultací a z odsouhlaseného protokolu z těchto konzultací. Cílem stanovených podmínek je předcházení nepříznivých vlivů záměru na akustickou situaci v České republice, a to zejména díky pravidelné kontrole a efektivnějšímu měření hladin hluku za spolupráce polské i české strany.

Podmínky č. 15 - 21 (post-projektová analýza) - podmínky vycházejí zejména z požadavků dotčených územních samosprávných celků, odborníků z České geologické služby, Krajské hygienické stanice Libereckého kraje, Ministerstva životního prostředí, odboru ochrany ovzduší, dotčené veřejnosti, z informací uvedených v dokumentaci EIA, z informací získaných během mezistátních konzultací a z odsouhlaseného protokolu z těchto konzultací. Cílem těchto podmínek je zajistit kontrolu, předcházení a průběžné vyhodnocování vlivů záměru na území České republiky po celou dobu jeho provozu. Při zjištění závažných negativních vlivů záměru na české území je cílem zajistit efektivní nápravná opatření. Cílem požadavku na stanovení lhůt je zajistit lepší přehled a kontrolovatelnost již dokončených, rozpracovaných a plánovaných

opatření, včetně vyhodnocení jejich účinnosti. Vzhledem k rozdílným časovým nárokům na provedení jednotlivých opatření na předcházení, zmírnění či kompenzaci negativních vlivů záměru, stejně jako na zpracování post-projektové analýzy pro jednotlivá opatření, ponechává Česká republika nastavení konkrétních lhůt na polské straně, avšak požaduje, aby polská strana tyto lhůty stanovila v rámci rozhodnutí o environmentálních podmínkách.

Podmínka č. 22 (krajinný ráz) – podmínka vychází zejména z požadavku dotčených územních samosprávných celků a z informací uvedených v dokumentaci EIA. Cílem stanovené podmínky je minimalizovat negativní vlivy záměru týkající se krajinného rázu, hluku a imisního zatížení na české území, a to zejména v obci Uhelná, která bude předmětnému záměru nejvíce exponována.

Souhrnná charakteristika předpokládaných vlivů záměru na životní prostředí a veřejné zdraví z hlediska jejich velikosti a významnosti:

Pro vyhodnocení vlivů záměru na životní prostředí a veřejné zdraví jsou rozhodující zejména vlivy na podzemní, resp. povrchové vody, vlivy na ovzduší a vlivy na hlukovou situaci. Další vlivy zahrnují zejména vlivy na půdu, hmotný majetek a krajinu. Charakteristika vlivů záměru na životní prostředí a obyvatelstvo České republiky z hlediska jejich velikosti a významnosti je zaměřená především na popis a vyhodnocení dominantních vlivů způsobených realizací záměru. Podrobnější charakteristika vlivů na jednotlivé složky životního prostředí a veřejné zdraví je následující:

Rozšíření povrchové těžby ložiska hnědého uhlí Turów povede k ovlivnění podzemních vod na dotčeném českém území z důvodu rozvoje depresních kuželů zejména ve třetihorních a čtvrtohorních vodonosných útvarech. Hlavní roli při tvorbě depresního kužele na českém území má zejména meziuhelný vodonosný útvar. Dle modelu proudění podzemní vody z dokumentace EIA se bude vliv záměru na podzemní vody zvyšovat od roku 2020 až do roku 2035, kdy dojde k největšímu poklesu hladiny podzemní vody na českém území. Bez navržených minimalizačních opatření poklesne hladina podzemní vody kvartérním kolektorem v místě jímání Uhelná v období 2020 – 2035 o 2,8 m a ustálí se ve výšce 258,2 m n. m. Od roku 2035 až do ukončení těžby v roce 2044 nebude již dle dokumentace EIA hladina podzemní vody na českém území dále klesat a bude udržována ve stejné výšce. Předmětný záměr ovlivní zejména útvar podzemních vod CZ14200, který se nachází v rámci tzv. Hrádecké pánve, tvořící českou část Žitavské pánve a již zmíněnou oblast jímání vody Uhelná. Za účelem ochrany jímání v Uhelné a dotčeného českého území byla jako minimalizační opatření navržena podzemní těsnicí stěna v meziuhelném vodonosném útvaru – kolektor Mw. V doplněné dokumentaci EIA byla délka této těsnicí stěny stanovena na 990 m a její hloubka na 35 – 100 m, během mezistátních konzultací sdělil provozovatel dolu, že tato těsnicí stěna bude prodloužena na 1 100 m a bude dosahovat hloubky 65 – 117 m, přičemž filtrační součinitel bude minimálně 0,0016 m/d při šířce 1 m. Dle dokumentace EIA bude tato těsnicí stěna schopna zastavit pokles hladiny podzemní vody v kvartérním kolektoru v místě jímání v Uhelné a zvýší její úroveň o 5,9 m oproti stavu v roce 2015. Tato těsnicí stěna také eliminuje další pokles hladiny podzemní vody ve všech kolektorech v oblasti nacházející se jižně od jižního zlomu. Polský model proudění podzemní vody nevykazuje

potenciální negativní vliv na podzemní vody v příhraniční oblasti Frýdlantského výběžku v důsledku pokračování těžby hnědého uhlí až do roku 2044.

Polský model proudění podzemní vody je v zásadě akceptovatelný, polská strana však byla na mezistátních konzultacích na základě prováděných režimních měření hladin podzemní vody na české straně informována, že se od září 2018 změnila tlakové poměry ve středním (Mw) a spodním (Pw) kolektoru zejména v oblasti mezi Oldřichovem na Hranicích a Uhelnou oproti roku 2015. Změřené hladiny podzemní vody v kolektoru Pw se nacházejí níže, než predikuje polský model proudění podzemní vody bez těsnicí stěny pro rok 2044. Modelové hladiny podzemní vody v kvartérním kolektoru (Q) bez těsnicí stěny v oblasti Uhelny jsou pro modelové roky 2020 a 2044 podstatně vyšší než skutečně změřené hladiny podzemní vody z období 2018 až 2019. S ohledem na významnou změnu tlakových poměrů ve spodním kolektoru (Pw) se česká strana domnívá, že hloubka navrhované těsnicí stěny může být nedostatečná. Proto je naprosto nezbytné obdržet detailní parametry připravované těsnicí stěny před vydáním rozhodnutí o environmentálních podmínkách a pokračovat v průběžném a dlouhodobém monitoringu hladin podzemní vody a průtoků povrchových toků v příhraničním území České republiky minimálně do doby ukončení těžby hnědého uhlí v polském dolu Turów, ověřovat monitoringem hladin podzemní vody funkčnost plánované těsnicí stěny a minimálně v rámci post-projektové analýzy aktualizovat polský i český model proudění podzemní vody. Z výše uvedených důvodů je nezbytné také poskytování režimních dat o vývoji hladin podzemní vody polskou stranou z prostoru dolu Turów v oblasti podzemní těsnicí stěny, rozšíření česko-polské monitorovací sítě ve východním předpolí dolu Turów o stávající sledované vrty na polském území a rovněž aktualizace polského modelu proudění podzemní vody minimálně v rámci post-projektové analýzy.

Dle dokumentace EIA nebude mít předmětný záměr negativní vlivy na povrchové vody na českém území, a to ani s kumulativními vlivy odvalů. Dle koncepce polského hydraulického modelu proudění podzemní vody uvedené v dokumentaci EIA, se v oblasti předpokládaného depresního kužele hladin podzemní vody nachází toky Lužická Nisa, Lubota/Oldřichovský potok a část Václavického potoka. Ostatní toky v dotčené oblasti nebyly zahrnuty do modelu, jelikož polský model nepředpokládá jejich ovlivnění.

Česká geologická služba informovala v připomínkách k dokumentaci EIA, že terciérní sedimenty i dle saských map mohou dosahovat až ke Smědě. Na českém území byl v září 2019 Výzkumným ústavem vodohospodářským TGM, v.v.i. zpracován hydrologický model pro příhraniční oblasti Frýdlantského výběžku a Hrádku nad Nisou v Libereckém kraji. V rámci zpracování tohoto uvedeného modelu se zpracovávala analýza průtoků účelové sítě povrchových vod zahrnující měření na Václavickém, Oldřichovském/Lubota (dle měření je Oldřichovský potok po většinu roku suchý), Vítkovském, Višňovském, Minkovickém a Sáňském potoce. I přes relativně krátké pozorované období 1997 - 2018 nebyly prokázány změny odtoku na výše uvedených tocích. Z analýzy trendů bilančních veličin a z modelování hydrologické bilance povodí, které jsou uzavřeny vodoměrnými stanicemi Českého hydrometeorologického ústavu s dlouhodobým pozorováním v příhraniční oblasti Hrádku nad Nisou a Frýdlantského výběžku, je zřejmé, že kolísání a proběhlé dlouhodobé změny odtoku převážně odpovídají průběhu srážek

a zvyšujících se teplot vzduchu. Poskytnutá bilance ukazuje, jaká bude změna ve velikosti drénované podzemní vody do povrchových toků Lužické Nisy a Oldřichovského potoku/Luboty na českém území bez podzemní stěny a s podzemní stěnou se závěrem, že v případě vybudování podzemní stěny dojde ke zvýšení drenáže podzemní vody do povrchových toků.

Předmětný záměr bude mít vliv na kvalitu ovzduší, jelikož je zdrojem emisí polétavých prachových částic PM_{10} a $PM_{2,5}$. Dle dokumentace EIA však nebudou maximální koncentrace těchto látek v příhraničních oblastech s Českou republikou překračovat povolené imisní limity v predikovaných letech 2020, 2030, 2040 ani po ukončení těžby v roce 2044. Přestože mohou v letech 2020 a 2030 koncentrace PM_{10} a $PM_{2,5}$ v příhraničních oblastech dosáhnout vyšších úrovní než v r. 2018, bude maximální příspěvek dolu k denní koncentraci prachových částic PM_{10} na českém území cca 16 % stanoveného imisního limitu. Průměrné roční koncentrace prachových částic PM_{10} i $PM_{2,5}$ pocházejících z emisí z dolu Turów v letech 2020 a 2030 nepřesáhnou 8 % příslušných stanovených imisních limitů. Dle dokumentace EIA se s rostoucí vzdáleností výrazně snižuje vliv dolu na kvalitu ovzduší, a to zejména z důvodů umístění těžby (pod úrovní okolního terénu) a opatření ke snižování emisí prachových částic při uskladnění a dopravě vytěženého uhlí.

Přes výše uvedené vyčíslení příspěvků záměru k imisním koncentracím na českém území se Česká republika obává zvyšování imisních příspěvků v závislosti na meteorologických podmínkách a postupu těžby k českým hranicím. Česká strana proto trvá na realizaci opatření pro snižování emisí prachových částic, jako jsou zejména úpravy při transportu elektrárenských popílků, zakrytí přesypů, instalace větrných bariér v blízkosti zásobníku uhlí, snížení frekvence dopravy při přepravě uhlí o 50 % a instalace systému zásobníku v závislosti na meteorologických podmínkách a imisních koncentracích prachových částic. Dále česká strana požaduje poskytnout naměřená data z imisního monitoringu z 10 stanic v okolí dolu od roku 2010 a v případě realizace měření v budoucnu poskytovat tato data pravidelně jednou ročně.

Dle dokumentace EIA nedojde vlivem záměru k překračování hygienických limitů hluku u obytné zástavby nejbližších obcí na území České republiky (obec Uhelná, obec Václavice, obec Oldřichov na Hranicích) v denní ani v noční době, a to po celou dobu provozu záměru i během maximálního technicky možného zatížení. Nejvyšší hodnoty akustického tlaku budou dosaženy v roce 2030 a budou se na hranicích s Českou republikou pohybovat mezi 39 – 41 dB v denní a 41 – 43 dB v noční době. Akustické zatížení překračující 40 dB se dle hlukové studie vyskytuje na nezastavěných plochách, které jsou umístěny do vzdálenosti 300 m od polských hranic, severně od obce Uhelná. V budoucích časových horizontech se úroveň hluku emitovaného z dolu významně sníží ve spojitosti s posunem práce a změnou technologického systému.

Česká strana požadovala doplnit dokumentaci EIA o detailnější zhodnocení hlukové expozice na českém území, a to zejména v chráněném venkovním prostoru nejbližších staveb v obcích Uhelná a Oldřichov na Hranicích. Z poskytnutých informací na mezistátních konzultacích vyplynulo, že i při největším přiblížení hrany dolu k těmto obcím a těžbě v této lokalitě v letech 2023 – 2024 budou hygienické limity hluku ve dne i v noci v obytné zástavbě na české straně dodrženy. Česká strana bere na vědomí informace z doplněné dokumentace EIA a mezistátních

konzultací, kde bylo výše uvedené konstatováno. Nicméně vzhledem k tomu, že akustické posouzení vychází z modelu v době provozu (hluková studie), posuzuje situaci u stávající obytné zástavby (ta se může v budoucnu posunout blíže ke hranicím) a zahrnuje aplikaci všech protihlukových opatření (některé nemusí být realizované), bylo dohodnuto situaci monitorovat a ověřovat účinnost protihlukových opatření k identifikaci případné nadlimitní expozice obyvatel hlukem a předejití zdravotním rizikům pro dotčené obyvatelstvo. V případě zjištění nevyhovujícího stavu, tj. významného negativního ovlivnění akustické situace na českém území se polská strana zavázala k zajištění efektivních nápravných opatření.

Dle dokumentace EIA může vlivem záměru docházet ke svislým pohybům zemského povrchu, a to zejména k propadům a sedání terénu v nejbližším okolí stanoveného dobývacího prostoru. Vlivy způsobené svislými pohyby zemského povrchu na území České republiky budou dle dokumentace EIA minimální, na českém území dojde vlivem záměru k sedání od 5 do 25 mm, a to pouze na zemědělských plochách mimo obytnou zástavbu ve vzdálenosti cca 500 m od polských hranic, vlivem záměru tedy nedojde ke zničení stavebních objektů na českém území ani k poškození žádného památkově chráněného objektu.

Z pohledu České republiky nelze v oblasti výskytu terciérních jílovitých sedimentů v jižním předpolí dolu Turów zcela vyloučit nerovnoměrné sedání terénu v obydlené části příhraničního území Hrádecka v těsném sousedství dolu. Z předložené dokumentace EIA a prezentace v rámci přeshraničních konzultací vyplývá, že na polské straně je řada nivelačních bodů, na nichž důl Turów provádí v pravidelném dvouletém intervalu výšková měření sledující změny terénu. Na území České republiky se v současnosti v bezprostřední blízkosti státní hranice poklesy terénu dlouhodobě nesledují. Z výše uvedeného vyplývá, že je nezbytné na české straně zavést měření změn nadmořské výšky terénu obdobně jako na polském území s následnou konfrontací dat. Provozovatel dolu se zavázal, že na základě zdrojových dat poskytnutých českou stranou a dat získaných z vlastních měření předloží jednou za dva roky vyhodnocení sedání terénu. Prokáže-li hodnocení významný negativní vliv, provozovatel dolu provede nápravná opatření a vyhodnotí jejich účinnost.

Dle dokumentace EIA nebude mít předmětný záměr negativní vliv na lokality Natura 2000 ani zvláště chráněná území ležící na území České republiky. Nejbližší lokalitou Natura 2000 je evropsky významná lokalita Smědá, která je od hranice plánovaného záměru vzdálena více než 6 km. Nejbližším zvláště chráněným územím je přírodní rezervace Meandry Smědé, která leží ve stejné lokalitě a ve stejné vzdálenosti jako předmětná EVL. Dle dokumentace EIA nezpůsobí záměr negativní změny vodních poměrů v oblasti EVL Smědá ani v přírodní rezervaci Meandry Smědé, jelikož leží mimo Žitavskou pánev, ve které mohou působit vlivy depresního kužele způsobeného záměrem. Lokalitu obou území neovlivní ani emise prachových částic z povrchové těžby a záměr nebude mít negativní vliv na žádný z předmětů ochrany EVL Smědá.

Česká republika v rámci vyjádření k dokumentaci EIA uplatnila připomínky, že by předmětný záměr mohl potenciálně ovlivnit nejbližší zvláště chráněná území a lokalitu Natura 2000 zejména prostřednictvím poklesu hladin podzemní vody. Jak je zřejmé z informací uvedených výše k podzemním a povrchovým vodám, aktuálně nebyly prokázány změny odtoku v uvedených

tocích. Kolísání a proběhlé dlouhodobé změny odtoku převážně odpovídají průběhu srážek a zvyšujících se teplot vzduchu a v případě vybudování podzemní stěny dojde ke zvýšení drenáže podzemní vody do povrchových toků. I pro tuto oblast jsou tak zásadní všechny požadavky a závazky dohodnuté v oblasti podzemních vod a podzemní těsnící stěny.

Předmětný záměr bude ovlivňovat krajinný ráz v určitých částech českého území, jelikož je exponován jižním a východním směrem a z vyhlídkových bodů v České republice je tak dobře viditelný. Dle dokumentace EIA bude mít záměr velmi nepříznivý vliv zejména na výhledy ze silnice č. 2714 v blízkosti obce Uhelná (N=50°51', E=14°54') a nepříznivé vlivy na vyhlídku severně od vsi Václavice (N=50°51', E=14°54'), výhledy z výškového bodu Lysý vrch, výhledy ze silnice č. 13 (N=50°52', E=15°01'), vyhlídku na výškovém bodě Špičák (N=50°51', E=15°04'), vyhlídku na vrcholu Popovy skály (N=50°49', E=14°48') a vyhlídku na vrcholy Hvozdu (N=50°49', E=14°43'). V dotčeném území se s vlivem předmětného záměru spojují vlivy průmyslových ploch dalších záměrů, jako jsou pěstební skleníky a větrné farmy což vede k výraznému antropogennímu charakteru zdejší krajiny. Tento jev se zesiluje zejména v noci, kdy jsou všechny průmyslové objekty – povrchový důl, větrné elektrárny a skleníky osvětlené, dotčené území je tak výrazně ovlivněno světelným smogem, který ruší výhledy na noční oblohu.

Z pohledu České republiky má předmětný záměr nejvýznamnější vlivy na krajinný ráz v oblasti Uhelny. Obec Uhelná se vůči záměru nachází na výrazném návrší, přičemž terénní rozdíl oproti hranici dolu je téměř 50 výškových metrů, z Uhelny je tak přímý výhled na většinu území, do kterého se bude záměr rozšiřovat. Česká strana proto požaduje podél jižní hranice dolu vybudovat přírodní val o takové výšce, aby dostatečně minimalizoval vlivy záměru na české území, val bude doplněn o vrstvu zeminy vhodnou pro výsadbu dřevin a bude kvalitně a hustě osázen rychle rostoucími dřevinami středního až vysokého vzrůstu. Val musí být zhotoven s výrazným předstihem před samotným rozšířením dolu. Mezi valem a státní hranicí požaduje Česká republika vysázet vhodný hospodářský les. Jedná se o nezbytná opatření k minimalizaci vlivů záměru na krajinný ráz v České republice, ale i kvalitu ovzduší a akustickou situaci.

Podrobné technické řešení záměru:

Předmětem záměru je rozšíření povrchové těžby ložiska hnědého uhlí Turów za účelem vydobyti jeho zbývajících zásob. Proces těžby uhlí bude probíhat v rámci nepřetržitého a integrovaného technologického systému (rýpadlo – pásový dopravník – zakladač hlušiny na odvalu), kdy rýpadlo rozpojuje vrstvu uhlí a na ní ležící vrstvu hlušiny, rubanina rozpojena rýpadlem následně směřuje na úroňové dopravníky a je dopravována sběrnými dopravními systémy a proudy uhlí a hlušiny jsou rozdělovány a dopravovány dopravními cestami pro uhlí nebo hlušinu. Uhlí míří přímo do Elektrárny Turów nebo do zásobníku uhlí, ze kterého směřuje do Elektrárny Turów a do třídičky uhlí, odkud je odebíráno ostatními subjekty mimo Elektrárnu Turów. Hlušina je dopravována sběrnými dopravníky na jednotlivá čela odvalu a po úroňových dopravnících míří k odvalovým zakladačům. Hlušina je deponována na vnitřním odvalu a zakladače tvarují etáže nad a podúroňově blokovým systémem s vějířovitým postupem prací.

Těžba hnědouhelného ložiska Turów bude probíhat na plochách již zahrnutých do důlního díla a vnitřní haldy. Rozšíření těžby bude pokračovat převážně JV směrem ke státní hranici České

republiky až na vzdálenost cca 70 m. Nejkratší vzdálenost důlní jámy od obytných objektů v České republice bude cca 1 200 m. K největšímu přiblížení záměru k hranicím s Českou republikou dojde mezi roky 2023 – 2024, přičemž do roku 2030 bude poté těžba pokračovat cca ve stejné vzdálenosti podél hranic s Českou republikou. V roce 2030 se začnou těžební práce postupně vzdalovat od hranic České republiky. Územní dosah těžby byl navržen podél bilančních hranic ložiska se zohledněním průběhu koryta potoku Biedrzychówka, silnice Sieniawka – Opolno-Zdrój a státní hranice s Českou republikou. Postupně, s postupem prací, bude formován závěrečný západní svah povrchového dolu. Odvalování bude probíhat na vnitřní haldu a v následujících letech bude rozšiřováno o další úroveň odvalu podle postupu těžebních čel odkrývky jižním a východním směrem.

Předpokládané množství vytěženého uhlí v letech 2020 – 2038 se bude pohybovat v rozmezí 9,0 - 11,5 mil. tun/rok. V následujících letech, až do roku 2044 bude roční těžba nižší a bude se pohybovat mezi 3,5 - 7,0 mil. tun. Těžbě uhlí bude předcházet skrývka hlušiny v objemu od 45 do 55 mil. m³/rok v letech 2020 – 2025, cca 40 mil. m³/rok v letech 2026 - 2030, 30 mil. m³/rok v letech 2031 – 2040 a 6,5 mil. m³/rok v letech 2041 – 2044. Povrchová dobývka spolu s vnitřním odvalem zaujímá v současnosti plochu cca 26 km², po rozšíření těžby bude dosahovat plocha přeměněná těžebními pracemi cca 30 km². Rozšířením těžby dojde rovněž k zahloubení dolu ze současné kóty dna dobývky 0 - 10 m n. m. o dalších 30 m hlouběji, přičemž v nejhlubším místě bude důl dosahovat hloubky cca 320 – 330 m, k maximálnímu zahloubení dolu dojde v roce 2038. Odval bude v cílovém stavu dosahovat výšky cca 70 m nad úrovní terénu. Předpokládaná doba těžby ložiska je 24 let. Tato doba závisí na dvou základních ukazatelích: proměnlivé poptávce státu po energii vyráběné z hnědého uhlí a nutnosti optimálního využívání výkonu energetických bloků hlavního odběratele, tedy Elektrárny Turów.

Po ukončení těžby v roce 2044 bude na dolu Turów provedena závěrečná rekultivace území, která bude převážně hydrická. Rekultivace území proběhne v rámci zvláštních polských předpisů v samostatném správním řízení. O zahájení řízení o hodnocení vlivů této činnosti bude česká strana informována s žádostí o vyjádření, zda bude mít zájem účastnit se procesu přeshraničního posuzování.

Okruh dotčených územních samosprávných celků:

1. Liberecký kraj
2. Město Hrádek nad Nisou
3. Město Frýdlant
4. Obec Bílý Kostel nad Nisou
5. Obec Bulovka
6. Obec Černousy
7. Obec Dětřichov
8. Obec Habartice
9. Obec Heřmanice
10. Obec Chotyně
11. Město Chrastava
12. Obec Kunratice

13. Obec Mníšek
14. Obec Oldřichov v Hájích
15. Obec Pertoltice
16. Obec Višňová

Toto stanovisko nenahrazuje závazná stanoviska ani vyjádření dotčených správních orgánů, ani příslušná rozhodnutí, povolení či souhlasy vydávané podle zvláštních právních předpisů. Stanovisko není rozhodnutím vydaným ve správním řízení a nelze se proti němu odvolat.

Mgr. Evžen Doležal
ředitel odboru
posuzování vlivů na životní prostředí
a integrované prevence
*podepsáno elektronicky
(otisk úředního razítka)*

Dotčené územní samosprávné celky ve smyslu § 16 odst. 2 zákona **neprodleně** zveřejní stanovisko na úředních deskách. Doba zveřejnění je podle § 16 odst. 2 zákona nejméně 15 dnů. Zároveň v souladu s tímto ustanovením **dotčené územní samosprávné celky vyrozumí elektronickou datovou nebo e-mailovou zprávou (turow@mzp.cz), popř. písemně příslušný úřad o dni vyvěšení stanoviska na úřední desce**, a to v nejkratším možném termínu.

Do stanoviska lze také nahlédnout v Informačním systému EIA na internetových stránkách CENIA, česká informační agentura životního prostředí (<http://www.cenia.cz/eia>), a na stránkách MŽP (<http://www.mzp.cz/eia>), pod kódem záměru MZP049M. Na výše uvedených stránkách je společně se stanoviskem možné nahlédnout rovněž do závazného protokolu z mezistátních konzultací.

Rozdělovník k č. j.: MZP/2019/710/9593

Dotčené územní samosprávné celky:

Liberecký kraj, hejtman

U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2

Město Hrádek nad Nisou, starosta

Horní nám. 73, 463 34 Hrádek nad Nisou

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

(+420) 26712-1111
posta@mzp.cz
ISDS: 9gsaax4
www.mzp.cz

Město Frýdlant, starosta

T. G. Masaryka 37, 464 01 Frýdlant

Obec Bílý Kostel nad Nisou, starosta

Bílý Kostel nad Nisou 206, 463 31 Chrastava

Obec Bulovka, starostka

Bulovka 101, 464 01 Frýdlant

Obec Černousy, starosta

Černousy 72, 463 73 Černousy

Obec Dětřichov, starosta

Dětřichov 2, 464 01 Frýdlant

Obec Habartice, starosta

Habartice 191, 463 73 Habartice u Frýdlantu

Obec Heřmanice, starosta

Heřmanice 2, 464 01 Frýdlant

Obec Chotyně, starostka

Chotyně 163, 463 34 Hrádek nad Nisou

Město Chrastava, starosta

nám. 1. máje 1, 463 31 Chrastava

Obec Kunratice, starosta

Kunratice 158, 464 01 Frýdlant

Obec Mníšek, starosta

Oldřichovská 185, 463 31 Chrastava

Obec Oldřichov v Hájích, starosta

Oldřichov v Hájích 151, 463 31 Oldřichov v Hájích

Obec Pertoltice, starosta

Dolní Pertoltice 59, 463 73 Habartice

Obec Višňová, starosta

Višňová 184, 464 01 Frýdlant

Dotčené orgány:

Krajský úřad Libereckého kraje, ředitel

U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2

Městský úřad Frýdlant (obec s rozšířenou působností)

T. G. Masaryka 37, 464 01 Frýdlant

Magistrát města Liberce (obec s rozšířenou působností)

nám. Dr. E. Beneše 1/1, 460 59 Liberec 1

Krajská hygienická stanice Libereckého kraje se sídlem v Liberci

Husova 64, 460 31 Liberec 1

Česká inspekce životního prostředí, Oblastní inspektorát Liberec

třída 1. máje 858/26, 460 01 Liberec

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Liberecko

U Jezů 10, 460 01 Liberec

Na vědomí:

Město Raspenava

Fučíkova 421, 463 61 Raspenava

Obec Krásný Les

Krásný Les 122, 464 01 Frýdlant

Krajský úřad Libereckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství

U Jezů 642/2a, 461 80 Liberec 2

Česká inspekce životního prostředí

Na Břehu 267, 190 00 Praha 9

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11

Česká geologická služba

Klárov 3, 118 21 Praha 1

Ministerstvo zahraničních věcí ČR, odbor států střední Evropy

Loretánské náměstí 5, 118 00 Praha 1

Odbory MŽP odesláno VS pod č. j.: ENV/2019/VS/14875

odbor geologie

odbor ochrany vod

odbor ochrany ovzduší

odbor obecné ochrany přírody a krajiny

odbor druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků

odbor mezinárodních vztahů

na vědomí

odbor výkonu státní správy V - Liberec